

Anexa 1.4 la ordinul ministrului educației și cercetării nr. 5210 / 25.09.2006

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ PENTRU CICLUL INFERIOR AL LICEULUI

STUDIUL FORMELOR ȘI AL CULORII

CLASA A X-A

[CURRICULUM DIFERENȚIAT]

Specializările: Arte plastice și decorative, Arhitectură, Arte ambientale, Design

Aprobat prin ordinul ministrului

nr. 5210 / 25.09.2006

București, 2006

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

privind elaborarea programelor școlare pentru clasele a IX-a și a X-a

Programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a, documente reglatoare componente ale curriculumului național au fost elaborate în conformitate cu:

- asumarea de către România a *Planului detaliat de lucru asupra obiectivelor sistemelor educaționale și de formare profesională din Europa*, ratificat de Consiliul European de la Barcelona, în 2002, și a *Declarației miniștrilor europeni ai educației și formării profesionale și a Comisiei Europene cu privire la consolidarea cooperării europene în formarea profesională – „Declarația de la Copenhaga”*, convenită la Copenhaga în 2002;
- obiectivele actuale ale reformei învățământului din România vizând finalitățile, curriculumul și structura învățământului obligatoriu stabilite în conformitate cu prevederile Legii învățământului nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare și ale Legii nr. 268/2003 pentru modificarea Legii învățământului nr. 84/1995;
- nevoia de adaptare a curriculumului național la schimbările din structura învățământului preuniversitar: apartenența claselor a IX-a și a X-a deopotrivă la învățământul obligatoriu și la cel liceal;
- valorificarea experienței pozitive privind proiectarea curriculumului pentru învățământul liceal pornind de la competențe ca achiziții finale al învățării, prin care se asigură accentuarea dimensiunii acționale în formarea elevilor.
- rolul și statutul disciplinelor școlare, stabilite în planurile cadru de învățământ aprobate prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 5723/23.12.2003.

Structurarea noilor planuri cadru de învățământ pentru clasele a IX-a și a X-a pe componentele **trunchi comun** și **curriculum diferențiat** determină organizarea, la nivelul programei școlare, a ofertei educaționale centrale în competențe și conținuturi ale învățării prezentate distinct, pentru fiecare dintre aceste componente.

În aceste condiții, noile programe școlare pentru clasele a IX-a – a X-a au următoarea structură:

- **Notă de fundamentare**, elaborată în scopul prezentării relației dintre programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a și documentele de politică educațională și curriculară pe care acestea se fundamentează;
- **Notă de prezentare**, în care se detaliază rolul disciplinei de învățământ și statutul specific al acesteia în cadrul curriculumului național, precum și contribuția disciplinei de învățământ la cele opt domenii de competențe cheie stabilite la nivel european;
- **Competențe generale**, cu un nivel accentuat de complexitate, definite pe o disciplină de învățământ sau, după caz, pe o categorie de discipline de învățământ, pentru a evidenția achizițiile finale de învățare ale elevilor la sfârșitul învățământului obligatoriu și/ sau pentru a orienta pregătirea de specialitate a acestora;
- **Valori și atitudini**, finalități de natură axiologică, urmărite prin studiul disciplinei, definite pentru învățământul liceal;
- **Competențe specifice – conținuturi**, nucleul funcțional al programei școlare, definit pentru fiecare an de studiu;
- **Sugestii metodologice**, elaborate pentru a orienta proiectarea demersului didactic adecvat competențelor, valorilor și atitudinilor prevăzute în programele școlare.

NOTA DE PREZENTARE

Disciplina *Studiul formelor și al culorii* se studiază pe parcursul a 2 ore pe săptămână, la specializările arte plastice și arte decorative și pe parcursul unei ore pe săptămână, la specializările arhitectură, arte ambientale, design.

Prezenta programă se adresează în egală măsură elevilor care studiază disciplina *Studiul formelor și al culorii* în 2 ore pe săptămână și celor care o studiază într-o oră pe săptămână. Diferențele constau în modul de urmărire a dobândirii competențelor prevăzute de programă, în demersul didactic propriu-zis. Astfel, elevilor care parcurg disciplina *Studiul formelor și al culorii* într-o oră pe săptămână li se va solicita atingerea acestor competențe la nivel minimal de performanță.

Acest curriculum își propune cunoașterea și aplicarea practică a relațiilor dintre culori, respectiv dintre culori și celelalte elemente de limbaj plastic, în scopul edificării unei viziuni constructive asupra spațiului plastic.

Modelul dinamic impus de diversitatea exercițiilor, cât și abordarea diferențiată a elevilor, în parcurgerea conținuturilor, trebuie să conducă, de asemenea, la formarea unui mod de exprimare plastică original.

Studiul culorilor este o componentă fundamentală a educației plastice, dezvoltând la elevi capacități intelectuale și emoționale, având drept țintă atingerea unuia dintre principalele obiective ale educației contemporane, respectiv stimularea și dezvoltarea creativității.

COMPETENȚE GENERALE

1. Utilizarea elementelor de limbaj plastic
2. Transpunerea elementelor din spațiul real, obiectiv, în spațiul plastic
3. Exprimarea plastică, utilizând materiale, instrumente și tehnici specifice artelor plastice

VALORI ȘI ATITUDINI

- ✓ Motivația pentru însușirea limbajului plastic și pentru inițierea în utilizarea tehnicilor artistice
- ✓ Manifestarea interesului pentru realizarea operelor de artă plastică, decorativă și ambientală
- ✓ Manifestarea inițiativei în aprecierea critică a operei de artă (compararea propriului punct de vedere cu părerile celorlalți)
- ✓ Disponibilitatea pentru perceperea universului real, obiectiv, și pentru transpunerea acestuia în limbaj plastic
- ✓ Motivația pentru ocrotirea și punerea în valoare a patrimoniului artistic național și universal
- ✓ Disponibilitatea pentru cultivarea capacităților estetice ca fundament pentru participarea la viața culturală
- ✓ Manifestarea interesului pentru aprofundarea sistematică a diverselor forme de expresie ale artelor plastice

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Utilizarea elementelor de limbaj plastic

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Armonizarea elementelor de limbaj, conștientizând utilizarea lor în scopul exprimării plastice	Noțiuni introductive despre armonie și acord
1.2. Identificarea relațiilor dintre culori, în natură și în diverse reprezentări	Relații cromatice: acord-dezacord
1.3. Identificarea raportului dintre armonie și acord, în redarea imaginii plastice	Acord între două culori Acord între trei culori, acord între mai multe culori
1.4. Valorificarea contrastelor între culori complementare, în cadrul imaginii plastice	Contrastul între culori complementare
1.5. Aplicarea principiului modulației cromatice, în studiul contrastului de complementare	Contrastul între complementare cu dominantă rece Contrastul între complementare cu dominantă caldă
1.6. Valorificarea efectelor de mare-mic, mult-puțin, în realizarea contrastului de cantitate	Contrastul de cantitate
1.7. Obținerea efectelor cromatice, prin gradarea valorică	Clarobscurul tonal: a) clarobscur de nuanțe b) clarobscur în redarea volumului
1.8. Sugerarea strălucirii și a saturației culorilor, prin folosirea contrastului de calitate	Contrastul de calitate

2. Transpunerea elementelor din spațiul real, obiectiv, în spațiul plastic

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Realizarea imaginii plastice, prin valorificarea unui contrast între culori complementare	Trecerea de la o culoare la complementara sa – tehnica tonurilor rupte Raportul treptelor valorice în spațiul ambiantal Perceperea cromatică și cromatic-valorică, în redarea formelor
2.2. Aplicarea principiului modulației cromatice, în cadrul studiului naturii, din perspectiva contrastelor între culori complementare	Acordul a două perechi de complementare Contrastul de complementare cu dominantă rece – principiul modulației
2.3. Redarea acordului a două perechi de culori complementare, prin utilizarea dominantei calde	Contrastul de complementare cu dominantă caldă
2.4. Sugerarea spațialității, prin utilizarea transformărilor cromatice	Raportul treptelor valorice în spațiul ambiantal Perceperea și redarea formelor

3. Exprimarea plastică, utilizând materiale, instrumente și tehnici specifice artelor plastice

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Aplicarea principiului modulației cromatice în studiul contrastului de complementare	Contrastul de complementare cu dominantă rece – principiul modulației
3.2. Valorificarea diferențelor de strălucire și de saturație dintre culori, în studiul contrastului de calitate	Suprapunerea grafică peste o pată de culoare – plată sau vibrată

CONȚINUTURI

- Noțiuni introductive despre armonie și acord
- Relații cromatice: acord-dezacord
- Acord între două culori
- Acord între trei culori, acord între mai multe culori
- Contrastul între culori complementare
- Contrastul între complementare cu dominantă rece
- Contrastul între complementare cu dominantă caldă
- Contrastul de cantitate
- Clarobscurul tonal:
  - a) clarobscur de nuanțe
  - b) clarobscur în redarea volumului
- Contrastul de calitate

SUGESTII METODOLOGICE

În abordarea conținuturilor, în studiul culorii, se va urmări îmbinarea metodei exercițiului cu demonstrația teoretică și practică, precum și aplicarea conversației euristice, pentru asigurarea feed-back-ului și pentru dezvoltarea competențelor specifice.

Tipuri de exerciții cromatice recomandate:

- exerciții de compunere, utilizând varietatea nuanțelor și atributele acestora;
- exerciții de aplicare a scării tonale a culorilor trecute prin cele două valori de bază – albul și negrul;
- exerciții de compunere a formelor geometrice și a formelor naturale;
- exerciții de studiere a liniei (punctului) colorate și a posibilităților de expresie ale acestora, a direcțiilor active sau pasive;
- exerciții de compunere a suprafețelor relaționate cu alte elemente de limbaj;
- exerciții de studiu a proporțiilor (forme naturale, geometrice și corpul uman);
- exerciții de relaționare cantitativă dintre lumina, umbra și tonul local.